

har af 4 Stp. Land havt en Indtægt af 400 Kr. I Maribo Amt har en Husmand med 3 Ddr. Land havt en Bruttoindtægt af 2,512 Kr., altsaa ogsaa ved Havedyrkning. Jeg skal ikke fortsætte disse Eksempler paa Mand, som have været istand til at bringe et ganske andet Udbytte ud af Jorden end det, der under andre Forudsætninger kunde være kommet ud deraf. Det er mig ikke bekendt, at der findes nogen lignende, i alt Fald ikke saa fuldstændig Overtigt over, hvad der er gjort i Retning af Spadedyrkning af Husmandslokker; men jeg tvivler ikke om, at der ogsaa her er en Bevægelse, som har en god Fremgang, og som kunde trænge til at støttes ved Laan gennem Kreditkasser som de her omhandlede. Man har imidlertid fra forskjellige Sider gjort opmærksom paa, at Lovforslaget, som det ligger for os, i to eller maaste tre Retninger vil gjøre det vanskeligt at naae dette Maal. For det Første derved, at der er fat' denne fatale Grændse af 2,500 Kr., thi det vil udelukke en væsentlig Del af de Eiendomme, hvor det netop gjælder om at forsyne Gieeren med den fornødne Driftskapital til at bringe sin Jord i den høiest mulige Dyrkningsstand. Den anden Retning er den, at man har udelukket alle saadanne mindre Jordeiendomme, som ligge paa Kjøbstadgrund, thi det er dem, der, navnlig fra Havedyrkningsstandpunktet, ere istand til at yde det allerførste Udbytte. Det er det nærmeste Areal omkring vore Kjøbstæder, selvsølgelig navnlig de større, men dog ogsaa de smaa, som er istand til væsentlig at yde nogen betydelig Afgrøde og Indtægt af mindre Jordstykker ved Dyrkning som Have, fordi Kjøbstæderne ikke blot ere de bedste og letteste Afsetningssteder for Havedyrkningsprodukter, men fortrinnsvis, fordi den stærke Gjødningskraft, som skal bringes tilveie, ikke let kan opnaaes for saadanne smaa Stykker undtagen netop, hvor der er Byer i umiddelbar Nærhed. Følgelig vil man ved at holde paa, at Husene skulle ligge paa Landet, og ved at udelukke Kjøbstadjorderne komme til at modvirke det Niemed, som det i det Hele gjælder om. Den tredje Hindring, som Lovforslaget i dets nuværende Skikkelse frembyder, er den, at aldeles jordløse Huse have samme Afgang som alle andre til Laan. Disse tre Ting ere de væsentlige Punkter, paa hvilke man bør fæste sin Opmærksomhed, og det er i Retning af dem, Bestræbelserne bør gaa for at bringe Loven til den mest fuldkomne Skikkelse. Der kunde være adskillige Betragtninger at komme ind paa, men jeg skal i Genhold til, hvad jeg yttrede før, søge at fatte mig kort. Jeg har i Anledning af denne Sag gennemgaaet den Forhandling, som sandt Sted i Folkethinget i 1850 forud for den Lov, som dengang i Juli Maaned blev givet, og paa hvilken alle vore senere Kreditforeninger ere byggede. Det er en Forhandling, som i Korthed kunde staa for os som et lysende Eksempel; denne

saa overordentlig vigtige Sag gik gennem Folkethinget efter overnaaede lidt Tale og efter en Forhandling i et Udvalg paa 5 Medlemmer, men af hvilke rigtignok de tre vare Medlemmer som Bregendahl, Scherning og David, hvilken sidste var Ordsvører, og den Forhandling, som dengang blev ført, kortfattet som den var, er meget oplysende og belærende med Hensyn til mange Punkter, som endnu maa være Gjenstand for vore Overveielser. Hvad vi vel maa erindre, det er, at det, der ligger for os her, er ikke Statutterne for de nye Kreditkasser. (Th. Nielsen: Nei!). Ja, der er Grund til at minde derom, fordi under den forrige Dags Forhandling forskjellige Medlemmer talte om, hvad de saaned og nødvendig maatte have i denne Lov. Det beror imidlertid paa en Misforstaaelse. Denne Lov indeholder kun en stor Klamme, indenfor hvilken Statutterne for hver enkelt Kasse senere i det Enkelte skulle udføre, hvad der skal være gjældende Regel for disse Instituter. Jeg haaber nu vel ikke, at disse Statutter nogensinde skulle forsøge sig paa at realisere de overraskende Tanker, som fremkom fra det ærede Medlem fra Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti), thi det vilde rigtignok være et Monstrum af en Kreditkasse, som blev skabt, hvis de skulle komme til at indeholde saadanne Ting, som dette ærede Medlem — jeg tilstaar, naar jeg ser hen til hans store Erfaring, til stor Forbauselse for mig — har anset det for rigtigt at udtale. Saadanne Ting som, at en Mand skulle være sikker paa, naar han har et Sted til 2,000 Kr., at kunne faae et Laan paa 1,000 Kr., ere jo aldeles umulige; naar en Kreditkasses Bestyrelse skulle være tvungen til at give Laan af den Art, oven i Kjøbet med Statens Garanti i Ryggen, Gud veed, hvor vi saa vare henne? Eller en saadan Tanke som, at Arvefæstetægter skulle skydes ud af deres første Prioritetsret, hvad der er lige fortvilet, hvad enten man tænker sig den anvendt paa bestaaende eller paa tilkommende Forhold. Eller saadanne Sætninger som den, at det solidariske Ansvar skulle tilintetgjøre Muligheden for at faae sekundære Prioriteter, ret som om ikke Erfaringen daglig viste os, at der, trods den solidariske Ansvarlighed i vore Kreditforeninger, findes Eiendomme i tusindvis, som efter Kreditforeningsprioriteten har en anden Prioritet — kort sagt, alle disse Ting, som jeg gjerne skalde gaa nærmere ind paa, hvis det ærede Medlem var tilstede, haaber jeg ikke nogensinde at faae at se i Statutterne for Kreditforeningerne. Jeg vil imidlertid ønske, at Lovforslaget paa nogle Punkter kunde blive en lille Smule mere fylldigt, og af disse er der navnlig eet, ved hvilket jeg skal duale. Det siges jo i Lovforslaget, at Amortisationen maa ikke strække sig udover 45 Aar; forskjellige ærede Medlemmer have ment, at den Tid var for kort, og at det vilde være rigtigt at